

Динаміка захворюваності на рецидиви у хворих на туберкульоз легень

В.М. Мельник¹, В.Г. Матусевич¹, О.П. Недоспасова², Л.В. Веселовський³, О.Р. Тарасенко¹, І.В. Бушура¹, А.М. Приходько¹, І.О. Новожилова¹

1. ДУ «Національний інститут фізіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України», м. Київ, Україна

2. ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України», м. Київ, Україна

3. Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Конфлікт інтересів: відсутній

ОБҐРУНТУВАННЯ. Серед країн Європи в Україні захворюваність і смертність від туберкульозу (ТБ), у тому числі захворюваність на рецидиви ТБ (РТБ) легень, залишаються високими. Відсутність національної програми боротьби з ТБ, хиби фінансування протитуберкульозних заходів, незадовільні статистичні дані підтверджують потребу вивчення ситуації з РТБ і розроблення запобіжних заходів.

МЕТА. Оцінити особливості динаміки захворюваності на РТБ за останні роки та стан епідемічної ситуації з ТБ у країні.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. Проаналізовано офіційні статистичні звіти протитуберкульозних закладів адміністративних територій України, дані ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» та ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України» за останні роки.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. Особливостями динаміки захворюваності на РТБ за останні роки в країні є: висока захворюваність на рецидиви з бактеріовиділенням порівняно з рецидивами без бактеріовиділення; зниження захворюваності на РТБ на 46,0 %; висока частка РТБ із бактеріовиділенням серед хворих на ТБ легень із бактеріовиділенням (нові випадки + рецидиви); зменшення кількості хворих на ТБ, у яких підтверджено діагноз ТБ із множинною лікарською стійкістю, при цьому зростання відсотка хворих на ТБ із розширеною резистентністю. Ознаками епідемічної ситуації є: зниження захворюваності на ТБ легень (нові випадки + рецидиви); високий відсоток хворих на ТБ легень із бактеріовиділенням; висока захворюваність на ТБ серед дітей віком 15-17 років; зменшення смертності від ТБ та його поширеності; відсутність змін показника поширеності ТБ серед дітей віком 0-17 і 0-14 років.

ВИСНОВКИ. Аналіз статистичних даних свідчить про недоліки щодо виявлення та лікування хворих на РТБ, необхідність упровадження комплексних протитуберкульозних заходів для запобігання рецидивам у рамках національної програми боротьби з ТБ.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: туберкульоз, легені, рецидиви, захворюваність, смертність, протитуберкульозні заходи.

Dynamics of the incidence of the relapses in patients with pulmonary tuberculosis

V.M. Melnyk¹, V.G. Matusevych¹, O.P. Nedospasova², L.V. Veselovsky³, O.R. Tarasenko¹, I.V. Bushura¹, A.M. Prychodko¹, I.O. Novozhylova¹

1. SI "National Institute of Phthisiology and Pulmonology named after F.G. Yanovsky of the NAMS of Ukraine", Kyiv, Ukraine

2. SI "Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine", Kyiv, Ukraine

3. National University of Healthcare of Ukraine named after P.L. Shupyk, Kyiv, Ukraine

Conflict of interest: none

BACKGROUND. Among countries of Europe in Ukraine the incidence and mortality rate from tuberculosis (TB), including the incidence of the relapses in patients with pulmonary tuberculosis (RPT), remain high. Absence of the national program of fight from TB, lack of financing of anti-TB measures, unsatisfactory statistical information confirm the necessity of study of situation from relapses in patients with RPT and development of measures on their warning.

OBJECTIVE. To estimate the features of dynamics of the incidence of RPT in the last few years and consisting of epidemic situation of TB in a country.

MATERIALS AND METHODS. An analysis of official statistical reports of anti-TB establishments of administrative territories of Ukraine, information of SI "Center of Public Health of the Ministry of Health of Ukraine" and SI "Center of Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine" in the last few years.